

A. Augustin, ISPOVIJESTI – drugi dio

Pročitajte nekoliko kratkih ulomaka iz „Ispovijesti“, glasovitog djela sv. Augustina. Odgovorite na sljedeća pitanja:

1. Zbog čega je Augustinovo obraćenje bilo tako teško? Što ga je najviše sprječavalo u konačnoj odluci da se obrati Bogu?
2. Po čemu je vidljivo da je Augustin nakon obraćenja pronašao duboku sreću? Koji njegovi postupci i ponašanja na to upućuju? Što ga konačno čini tako sretnim?

Tako sam bio bolestan i mučio se optužujući sam sebe s većim ogorčenjem nego inače, valjajući se i okrećući se u svojim okovima, dok se ne raskinu sasvim kad su me već tako slabo držali. Ali ipak su me držali. No ti se me pritiskivao u mojoj nutrini, Gospodine, i u svom si me strogom milosrđu udario dvostrukim bičevima straha i stida, da ne bih ponovno klonuo tako da se ne bi otkinuo onaj mali i slabi lanac što je još preostao, nego da bi ponovno ojačao i još me jače privezao.

Govorio sam sam sebi u srcu: „Evo neka odmah bude, neka odmah bude!“ I s riječju sam već išao k odluci. Već sam gotovo to činio, ali nisam činio. Nisam ipak ni padao natrag u prijašnje stanje, nego sam stajao u blizini i hvatao dah. Ponovno sam pokušavao, i malo sam manje bio udaljen od cilja, i još malo manje. Već sam ga gotovo doticao i držao ga, ali nisam bio ondje niti sam ga doticao niti sam ga držao, jer sam oklijevao umrijeti smrti i živjeti za život. Veću je moć nada mnom imalo ukorijenjeno zlo nego nenaviklo dobro. I sam onaj trenutak u koji sam trebao postati drugi čovjek, koliko se više približavao, toliko mi je veću grozu ulijevao; ali me nije bacao natrag niti me odvrćao, nego me držao u neodlučnosti (VIII,11,25).

Još su me zadržavale ludosti nad ludostima i ispraznosti nad ispraznostima, stare prijateljice moje. Hvatale su me potajno za haljine moje putenosti i tiho šaptale: „Zar nas ostavljaš?“ Pa onda: „Od ovoga časa nećemo više biti s tobom do vijeka!“ Pa onda: „Od ovoga časa neće ti biti dopušteno ovo i ono do vijeka!“ I na što su me podsjećale onim što sam rekao „ovo i ono“, na što su me podsjećale, Bože moj! Neka to izbriše iz duše sluge tvoga milosrđe tvoje! Na kakve su me prljavštine, na kakve sramote podsjećale! Ali već sam ih slušao mnogo manje nego napola, i ne tako kao da mi otvoreno prigovaraju stajući mi pred lice, nego kao da mi iza leđa šapuću i na odlasku me kradomice potežu da se osvrnem. Ipak su mi usporavale korake jer sam oklijevao da se otrgnem i oslobodim od njih i da preskočim onamo kamo sam bio pozivan; nasilna mi je moja navika govorila: „Misliš li da ćeš moći bez njih?“ (VIII,11,26)

Sada, kad mi je duboko razmišljanje iz tajnih dubina izvuklo i skupilo svo moju bijedu pred oči moje duše, provalila je strašna oluja noseći sa sobom obilnu kišu suza. I da bih je cijelu izlio s njezinim glasovima, ustadoh od Alipija – jer mi se samoća činila zgodnija za plakanje – i povukoh se dalje da mi ni njegova prisutnost nije više mogla biti neugodna. Takvo je tada bilo moje stanje, i on je to osjetio: nešto sam, mislim, rekao iz čega se već razabirao zvuk moga glasa pun suza. Tako sam ustao. On ostade ondje gdje smo sjedili silno začuđen. Ja se pod nekim smokovim stablom bacih nekako na zemlju i pustih uzde suzama. I provališe rijeke iz očiju mojih, kao ugodna žrtva tebi. I mnogo sam ti toga rekao, ne doduše ovim riječima, ali u ovom smislu: *A ti, Gospodine, dokle ćeš? Dokle ćeš se, Gospodine, srditi? Zar*

do kraja? Ne spominji se prošlih grijeha naših. Osjećao sam naime da me oni drže. Ispuštao sam plačne glasove: „Dokle, dokle ću još čekati sutra i sutra? Zašto ne odmah? Zašto da ovaj čas ne bude svršetak moje sramote?“ (VIII,11,28)

Govorio sam tako i plakao u najgorčoj skrušenosti srca svoga. I gle, začujem glas iz susjedne kuće, ne znam da li dječaka ili djevojčice, kako pjevajući govori i često ponavlja: „Uzmi, čitaj! Uzmi, čitaj!“ Promijenivši se najednom u licu, počeh silno napeto razmišljati da li djeca u kojoj igri običavaju pjevuckati nešto takvo, i ne mogoh se nikako sjetiti da sam to igdje čuo. Suspregnu navalu suza i ustadoh ne misleći drugo nego da mi s Božje strane dolazi zapovijed da otvorim knjigu i čitam poglavlje na koje najprije naiđem. [...] Stoga se žurno vratih do mjesta gdje je sjedio Alipije: ondje sam naime ostavio knjigu Apostolovu kad sam odande ustao. Zgrabim je, otvorim i pročitam u tišini poglavlje na koje su najprije pale moje oči: *Ne živite u gozbama i pijankama, ni u mekušnosti i nečistoći, ni u svađi i zavisti, nego se obucite u Gospodina Isusa Krista, i ne udovoljavate tijelu u požudama!* (Rim 13,13sl). Nisam htio dalje čitati, niti je bilo potrebno. Odmah naime kako dođoh na kraj te rečenice, raspršiše se sve tmine mojih sumnja kao pred svjetlom sigurnosti koje se razlilo mojim srcem (VIII,12,29).

O Gospodine, ja sam sluga tvoj, sluga tvoji i sin službenice tvoje. Ti si raskinuo okove moje, tebi ću prinijeti žrtvu hvale. Neka te hvali srce moje i jezik moj, i sve kosti moje neka govore: Gospodine, tko je sličan tebi? Neka tako govore, a ti odgovori meni i kaži duši mojoj: Spasenje tvoje ja sam.

Tko sam bio i kakav sam bio ja? Kakva zla nije bilo u mojim djelima, ili ako ne u djelima u mojim riječima, ili ako ne u riječima, u mojoj volji? Ti si pak, Gospodine, dobar i milosrdan: desnica je tvoja pogledala u dubinu moje smrti i iz dna moga srca iščupala bezdan pokvarenosti. A sve je bilo u ovome: ne htjeti što sam ja htio, a htjeti što si ti htio.

Ali gdje je bila moja slobodna volja kroz toliki niz godina? [...] Kako mi je najednom postalo slatko biti lišen slatkoće ludosti mojih. Prije sam se bojao izgubiti ih, a sad mi je bilo veselje napustiti ih.

Ti si ih izbacivao iz mene, ti prava i najviše slatkoću, izbacivao si ih i ulazio mjesto njih, slađi od svake naslade, ali ne tijelu i krvi, svjetliji od svake svjetlosti, ali skrovitiji od svake tajne, uzvišeniji od svake časti, ali ne za one koji se uzvisuju u sebi. Već je duša moja bila slobodna od jetkih briga častohleplja i stjecanja novca, valjanja i nadraživanja u svrabu požuda; i tepao sam tebi, svjetlosti svojoj, bogatstvu svome i spasu svome, Gospodinu Bogu svome (IX,1,1).

Velik si Gospodine, i hvale dostojan veoma; velika je tvoja snaga, i mudrosti tvojoj nema mjere.

I hvaliti te želi čovjek, sićušan djelić tvoga stvorenja, čovjek koji svuda sa sobom nosi svoju smrtnost, koji nosi sa sobom svjedočanstvo svoga grijeha i svjedočanstvo da se oholim protiviš.

Pa ipak te želi hvaliti čovjek, sićušan djelić tvoga stvorenja.

Ti ga potičeš da traži radost hvaleći tebe, jer si nas stvorio za sebe, i nemirno je srce naše dok se ne smiri u tebi (I,1,1).

Tijesna je za tebe kuća duše moje: proširi je. Ruševina je: popravi je. Ima na njoj nešto što vrijeđa oči tvoje: priznajem i znam. Ali tko će je očistiti? Ili kome ću ak ne tebi vapiti. Od tajnih grijeha mojih očisti me, Gospodine, a od tuđih poštedi slugu svoga? (I,1,6)